

Η χώρα της σιωπής, Εργαστήριο γραφής με θεατρικές τεχνικές

Η χώρα της σιωπής

Με αφορμή ένα εικαστικό έργο, μέσα από θεατρικές τεχνικές, στη συγγραφή παραμυθιών

Περίληψη εργαστηρίου

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας βασιλιάς και μια βασίλισσα... Με αφορμή το γλυπτό του Χένρι Μουρ, *Βασιλιάς και Βασίλισσα* εργαζόμαστε σε ομάδες, αξιοποιούμε θεατρικές τεχνικές και γράφουμε παραμύθια, ακολουθώντας τη δομή του λαϊκού παραμυθιού. Το θέατρο απελευθερώνει τη φαντασία μας, μας δίνει ιδέες να συνεχίσουμε, να συγκροτήσουμε την ιστορία μας και να την αφηγηθούμε. Το εργαστήριο μπορεί να εφαρμοστεί σε παιδιά δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου.

Προβάλλεται η εικόνα του γλυπτού του Henry Moore, King and Queen και δίνονται οι παρακάτω πληροφορίες για το παραμύθι.

1. **παραμύθι** το [paɾamiθi] O44 : 1. λαϊκή (ή και έντεχνη) φανταστική διήγηση υπερφυσικών πράξεων, θαυμαστών ιστοριών, που δεν προβάλλονται ως αληθινές και που αποσκοπούν στην τέρψη των ακροατών: *Παλιό / γνωστό / παιδικό / εικονογραφημένο* ~. *Τα παραμύθια της γιαγιάς / του Άντερσεν. Οι μάγισσες / οι νεράιδες / οι δράκοι του παραμυθιού. Συλλογή ελληνικών και ξένων παραμυθιών. Τα παραμύθια αρχίζουν με την τυπική φράση «μια φορά κι έναν καιρό».* (έκφρ.) *παραμύθι(α) για (μικρά) παιδιά, διηγήσεις που δεν τις πιστεύει κανείς, που δεν*

ξεγελούν κανένα. παραμύθια της Χαλιμάς, ψευτιές, φαντασιολογίες. περιμένει το βασιλόπουλο* / το πριγκιπόπουλο* του παραμυθιού.

[Πύλη /Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Λεξικό Μ Τριανταφυλλίδη](#)

2. Ένα κλασικό ελληνικό παραμύθι συνήθως διέπεται από αρκετά αυστηρούς κανόνες. Προκειμένου να επιχειρήσουμε να γράψουμε ένα τέτοιο παραμύθι, καλό είναι να ακολουθήσουμε τους κανόνες του:

- Το πότε (χρόνος) είναι αόριστο («Μια φορά κι έναν καιρό»).
- Ορίστε το πού (τόπος).
- Προσδιορίστε τον πρωταγωνιστή ή τους πρωταγωνιστές, την ηλικία και το φύλο τους. Δώστε τους ένα ισχυρό «θέλω» που θα καθορίσει την δράση τους, άρα και την πλοκή του παραμυθιού.
- Σκεφτείτε αν θα υπάρχει κάποιος ή κάτι που θα βάλει εμπόδια στην προσπάθειά του/ς και αν θα τον/τους βοηθήσει κάποιος φίλος.
- Σκεφθείτε την πιθανή ανατροπή και την τελική λύση.

Αφήγηση

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας βασιλιάς και μια βασίλισσα, σε μια μακρινή χώρα. Η πιο αγαπημένη τους συνήθεια ήταν μετά τη δουλειά να κάθονται και να θαυμάζουν τον όμορφο τόπο τους. Ένα απόγευμα καθώς βρίσκονταν στην αγαπημένη τους θέση και αγνάντευαν τον κόσμο τους κατάλαβαν ότι κανένας ήχος δεν μπορούσε να φτάσει στ' αυτιά τους. Ούτε το θρόισμα των δέντρων, ούτε το κελάρυσμα του ρυακιού, ούτε το κελάδισμα των πουλιών, ούτε οι ομιλίες των ανθρώπων. Ούτε τα λόγια που έλεγε ο ένας στον άλλον δεν μπορούσαν να ακουστούν.

Παίρνω τη στάση του ρόλου-Ανίχνευση/παρακολούθηση των σκέψεων του ρόλου ¹

Δύο από τους συμμετέχοντες παίρνουν τη θέση του βασιλιά και της βασίλισσας και οι θεατές εκφράζουν σε α' ρηματικό πρόσωπο τις σκέψεις που ενδέχεται να έχουν οι ρόλοι τη συγκεκριμένη στιγμή.

Αφήγηση

Αμέσως σκέφτηκαν να πουν στους αυλικούς τους να γυρίσουν όλη τη χώρα πόρτα-πόρτα για να καλέσουν τους κατοίκους στην μεγάλη πλατεία προκειμένου να συζητήσουν το πρόβλημα. Αλλά πώς να συζητήσουν; Έτσι αποφάσισαν και μοίρασαν στους κατοίκους αυτό το μήνυμα:

Μοιράζεται το μήνυμα

Αγαπητοί συμπολίτες

Όλοι σας θα παρατηρήσατε αυτό που συνέβη στον τόπο μας. Χάθηκε ο ήχος! Δεν γνωρίζουμε πώς και γιατί!

Η χώρα μας έγινε σιωπηλή. Δεν μπορούμε να ακούσουμε ούτε το θρόισμα των δέντρων, ούτε το κελάρυσμα του ρυακιού, ούτε το κελάιδισμα των πουλιών, ούτε τις ομιλίες των ανθρώπων.

Τι συνέβη και χάθηκε ο ήχος στη χώρα μας:

Γιατί χάθηκε ο ήχος: Σκηνή με σύγχρονη αφήγηση

Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα συζητάει γιατί μπορεί να έχει χαθεί ο ήχος και ετοιμάζει μια σκηνή με σύγχρονη αφήγηση, για να δείξει τι συνέβη. (Μπορεί η αφήγηση να προηγείται της σκηνής, να διακόπτεται από δράση και διάλογο, να συνεχίζει κτλ. ή να παρακολουθεί τη δράση). Η αφήγηση είναι γραπτό κείμενο που διαβάζεται.

Αφήγηση

Έτσι ή αλλιώς μπορεί να συνέβησαν τα πράγματα σε αυτή τη χώρα και όλοι οι κάτοικοι ήταν πολύ στεναχωρημένοι, γιατί ό καθένας πίστευε ότι έχασε κάτι πολύτιμο. Για να δούμε τις σκέψεις των κατοίκων.

Έχασα... : Φράση στον κύκλο

Ο καθένας από τους συμμετέχοντες σε ρόλο κατοίκου της χώρας συμπληρώνει τη φράση, προφορικά: «*Τώρα που χάθηκε ο ήχος, έχασα...*»

Αφήγηση

Τότε ο βασιλιάς και η βασίλισσα κάλεσαν τους κατοίκους να προσπαθήσουν όλοι μαζί να βρουν τη λύση. Παρουσιάστηκε/ ένας/ μία..... και είπε πως γνωρίζει τη λύση στο πρόβλημά τους. Θα έφερνε πίσω τον ήχο αρκεί..... Οι κάτοικοι αποφάσισαν να τον/την/το αφήσουν να δοκιμάσει. Ξεκίνησε, λοιπόν, ο/η/το.....

Οι συμμετέχοντες γράφουν τη συνέχεια του παραμυθιού

Κάθε ομάδα αποφασίζει ποιος/ποια είναι αυτός/ή που παρουσιάστηκε θεωρώντας ότι ξέρει τη λύση (Είναι χαρακτηριστικό του παραμυθιού να γίνονται τρεις προσπάθειες, να ορθώνονται τρία εμπόδια κτλ. Μπορεί, πάλι, να είναι τρεις αυτοί

που θα προσπαθήσουν. Με την τρίτη προσπάθεια θα επιτευχθεί ο στόχος). Δίνουν στον ήρωά τους ένα ισχυρό θέλω που τον παρακινεί να προσπαθήσει! (Επίσης χαρακτηριστικό του παραμυθιού, ώστε να δικαιολογείται η δράση).

Αν οι ομάδες δυσκολεύονται να βρουν τους ήρωές τους μπορεί ο δάσκαλος να τους βοηθήσει με τεχνικές όπως:

Ρόλος στον τοίχο (Role- on- the-Wall) ²

Προσωπικά αντικείμενα του ρόλου (Objects of Character) ³

Τα τρία εμπόδια – ο βοηθός : Παγωμένες εικόνες με αφήγηση

Οι ομάδες παρουσιάζουν τρεις παγωμένες εικόνες με τις τρεις προσπάθειες που κάνει ο ήρωας [**Ακίνητη / παγωμένη εικόνα (Still-Image/ Frozen Picture/ Tableau)**] ⁴ με σύγχρονη αφήγηση, για να δείξουν τι συνέβη. Η αφήγηση είναι γραπτό κείμενο που διαβάζεται.

Αφήγηση

Έτσι λοιπόν έγιναν τα πράγματα στη χώρα της σιωπής. Αλλά πριν πούμε «κι έζησαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα» ας δούμε το γλυπτό που έκαναν οι κάτοικοι της χώρας για να θυμούνται την περιπέτειά τους αυτή.

Ομαδικό γλυπτό ⁵

Κάθε ομάδα πλαισιώνει τη φωτογραφία του βασιλιά και της βασίλισσας σχηματίζοντας ένα «γλυπτό». Κάθε ομάδα σχηματίζοντας το γλυπτό της καλό είναι να έχει στο νου της μια έννοια που έχει κεντρική θέση στο παραμύθι που δημιούργησε. Αφού παρουσιάσει και η τελευταία ομάδα ο δάσκαλος καλεί και τους υπόλοιπους να συμπληρώσουν το «γλυπτό» της τελευταίας ομάδας. Τέλος, τους καλεί να πουν όλοι μαζί «κι έζησαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα»

Αναστοχασμός

Κλείστε τα μάτια και σκεφτείτε τη χώρα της σιωπής που γνωρίσαμε.

Ανοίξτε τα μάτια. Ποιες καταστάσεις θα μπορούσαμε να πούμε πως μοιάζουν με αυτή τη χώρα; Ποιες μεταφορικές διαστάσεις μπορεί να πάρει η «σιωπή»; Σε ποια συμπεράσματα θα μπορούσαμε να καταλήξουμε σχετικά με τους τρόπους ή τα πρόσωπα που μας βοηθούν να υπερνικήσουμε τις δυσκολίες στη ζωή μας. Συζήτηση.

Φράση στον κύκλο: Ο καθένας από τους συμμετέχοντες γράφει σε ένα χαρτί την εμπειρία που αποκόμισε, δυο σκέψεις του σχετικές, ανώνυμα. Όταν τελειώνει βάζει το χαρτί τη μέση του κύκλου.

Μουσική

Τα χαρτιά ξαναμοιράζονται τυχαία και διαβάζονται.

Εργασίες για το σπίτι

(ομαδικές ή ατομικές)

1. Διαβάστε ξανά το παραμύθι σας και βελτιώστε το (Έκφραση, δράση, νέες ιδέες κτλ.) Επίσης μπορείτε να διαφοροποιήσετε το κείμενο που σας δόθηκε.
2. Διαλέξτε ένα άλλο γλυπτό (π.χ. κάποιον από τα [Παράξενα γλυπτά](#) ή τον [Καθισμένο νέο](#) (Seated Youth) ή τον [Σκεπτόμενο](#) του Ογκύστ Ροντέν, ή οποιοδήποτε γλυπτό σας παρακινεί το ενδιαφέρον και γράψτε το δικό σας παραμύθι. Προσπαθήστε να σεβαστείτε τις βασικές αρχές του παραμυθιού (Δομή: Εισαγωγή, δράση, κατακλείδα, ύφος, κτλ)

¹ Ανίχνευση/ παρακολούθηση των σκέψεων του ρόλου (Thought-Tracking) Με την τεχνική αυτή αποκαλύπτονται οι ανομολογητες σκέψεις/αντιδράσεις των ρόλων σε ορισμένες στιγμές της δράσης. Ο δάσκαλος παγώνει τη δράση και καλεί είτε τα άτομα που υποδύονται τους ρόλους είτε τους θεατές να εκφράσουν σε α' ρηματικό πρόσωπο τις σκέψεις που ενδέχεται να έχουν οι ρόλοι τη συγκεκριμένη στιγμή

² Ρόλος στον τοίχο (Role- on- the-Wall)

Σχεδιάζεται σε ένα μεγάλο χαρτί το περίγραμμα μιας ανθρώπινης μορφής το οποίο αναπαριστά ένα ρόλο και αναρτάται σε τοίχο. Οι συμμετέχοντες καλούνται, καθώς προχωράει το δράμα, να γράψουν εντός του περιγράμματος σκέψεις ή συναισθήματα του απεικονιζόμενου προσώπου και εκτός του περιγράμματος σκέψεις και συναισθήματα δικά τους ή άλλων προσώπων του δράματος για το ρόλο. Με την τεχνική αυτή δίνεται η δυνατότητα στους συμμετέχοντες να διερευνήσουν «από απόσταση» ένα ρόλο και να τον κατανοήσουν σε βάθος.

³ Προσωπικά αντικείμενα του ρόλου (Objects of Character)

Ένας ρόλος εισάγεται από το δάσκαλο ή κτίζεται από την ομάδα μέσα από προσωπικά αντικείμενα, γράμματα, ρούχα, παιχνίδια, φωτογραφίες, κτλ. Οι συμμετέχοντες, προκειμένου να κτίσουν ένα ρόλο, καλούνται να φανταστούν αντικείμενα που έχει στην κατοχή του ο ρόλος αυτός και είναι ενδεικτικά για τα ενδιαφέροντά του, τις ασχολίες του, το χαρακτήρα του. Οι συμμετέχοντες παρουσιάζουν τα αντικείμενα αυτά με λεπτομερή περιγραφή ή με απεικόνιση.

⁴ Ακίνητη / παγωμένη εικόνα (Still-Image/ Frozen Picture/ Tableau)

Οι συμμετέχοντες χρησιμοποιώντας τα σώματά τους δημιουργούν μια εικόνα η οποία αποκρυσταλλώνει μια στιγμή της δράσης, ένα θέμα ή μια ιδέα. Πρέπει να τονιστεί ότι η ακίνητη εικόνα δεν είναι στατική, αλλά εμπεριέχει μια δυναμική.

⁵ Ομαδικό γλυπτό (Group Sculpture)

Οι συμμετέχοντες σχηματίζουν με τα σώματά τους ένα «γλυπτό», το οποίο αποτελεί μια εικονική αναπαράσταση, μη ρεαλιστική, του εκάστοτε εξεταζόμενου θέματος. Η συλλογική δημιουργία του γλυπτού γίνεται συνήθως αυθόρμητα, χωρίς προηγούμενη συνεννόηση.